

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γ' ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Πώς το σχολείο μπορεί να γίνει δημιουργικό

Το κείμενο είναι απόσπασμα από τη συνέντευξη που παραχώρησε η Ιωάννα Ντίνου, εκπαιδευτικός και υπεύθυνη περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στη Λουκία Λυκίδη στις 11/07/2022 και δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο <https://www.genwoman.com/>.

Ενισχύει και προωθεί την δημιουργικότητα το ελληνικό δημόσιο σχολείο;

Δυστυχώς το αντίθετο θα έλεγα. Το εκπαιδευτικό μας σύστημα δεν δέχεται το λάθος. Όμως αν δεν είσαι προετοιμασμένος να κάνεις λάθος δεν θα σκεφτείς ποτέ κάτι πρωτότυπο. Εκπαιδεύουμε τα παιδιά κάνοντάς τα να ξεχνούν τις δημιουργικές τους ικανότητες. Όλο το σύστημα της εκπαίδευσης είναι μια παρατεταμένη διαδικασία προετοιμασίας εισαγωγής στο πανεπιστήμιο. Με συνέπεια πολλοί, εξαιρετικά ταλαντούχοι, ευφυείς, δημιουργικοί μαθητές και μαθήτριες να νομίζουν πως δεν αξίζουν γιατί αυτό στο οποίο ήταν καλοί στο σχολείο δεν είχε αξία, ή στιγματιζόταν. Πιστεύω ότι η μοναδική μας ελπίδα για το μέλλον είναι να υιοθετήσουμε μία νέα ιδεολογία για την ανθρώπινη «οικολογία», όπου θα ανασχηματίσουμε την αντίληψή μας για τον πλούτο των ανθρώπινων δυνατοτήτων.

Πώς μπορούν τα παιδιά να αγαπήσουν το σχολείο;

Σίγουρα όχι με την μορφή που έχει σήμερα. Πραγματικά δεν ξέρω τι θα μπορούσε να φέρει πίσω αυτούς τους μαθητές και τις μαθήτριες που από την μικρή επαφή που έχω μαζί τους, μια και τα τελευταία δέκα και πλέον χρόνια δεν μπαίνω στην τάξη, αλλά και από μαρτυρίες συναδέλφων διαπιστώνω ότι στην καλύτερη περίπτωση είναι αδιάφοροι, στην χειρότερη επιθετικοί, παρενοχλούν το μάθημα, ασκούν εκφοβισμό, βία σε συμμαθητές και συμμαθήτριες τους σε σημείο που να ακυρώνεται τελείως η μαθησιακή διαδικασία. Σίγουρα δεν είναι όλα τα παιδιά έτσι, υπάρχουν και εξαιρέσεις. Θα πρέπει όμως να σκεφτούμε τι έχουμε κάνει λάθος και τα παιδιά βλέπουν το σχολείο τόσο αρνητικά. Αυτό που μπορώ να σκεφτώ είναι μικρά και σταθερά βήματα καταρχάς για την επιστροφή στο αυτονόητο. Να γίνει ξανά το σχολείο ο χώρος που τα παιδιά θα μάθουν, θα κοινωνικοποιηθούν, θα δημιουργήσουν, θα ματαιωθούν, θα πέσουν και θα ξανασηκωθούν μέσα σε ένα ήρεμο και ασφαλές πλαίσιο.

Ποια είναι η δύναμη του σχολείου κατά τη γνώμη σας;

Οι άνθρωποι. Τόσο απλά. Όλη η γνώση βρίσκεται πλέον διαθέσιμη στον υπολογιστή μας, στα κινητά μας τηλέφωνα, στις διάφορες εφαρμογές. Έχουμε πρόσβαση σε διαλέξεις καθηγητών σε ολόκληρο τον κόσμο κα μάλιστα δωρεάν, σε ψηφιακά μαθήματα, σε βιβλιοθήκες σε μουσεία παντού. Το Σχολείο είναι ζωντανός οργανισμός, είναι διαδραστικό, έχει κοινωνικοποίηση, φιλίες, αντιπάθειες, αγάπες και μίσση, έχει φιλίες. Ανταγωνισμό, άμιλλα , τρικλοποδιές αλλά και χαρές, επιβράβευση, γνώση. Το Σχολείο είναι η ζωή πριν την ζωή. Μαθαίνουμε να κολυμπάμε στα ρηχά πριν πέσουμε στην βαθιά θάλασσα.

Αν το καταλάβουμε όλοι αυτό και κυρίως τα κέντρα λήψης απόφασης ίσως το σώσουμε.

Ποια είναι η σημαντικότερη πρόκληση που αντιμετωπίζει το εκπαιδευτικό σύστημα σήμερα;

Σε μια κοινωνία που έχει πάψει να ιεραρχεί υψηλότερα όλων των αξιών τη μόρφωση θεωρώ ότι το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να αναζητήσει την χαμένη του αξία. Και επειδή η καρδιά του εκπαιδευτικού συστήματος είναι οι εκπαιδευτικοί της τάξης και οι μαθητές και οι μαθήτριες , θα έπρεπε η εκάστοτε ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας καθώς όλοι οι «σοφοί» που την πλαισιώνουν κάθε φορά , να σκύψουν και να αφουγκραστούν τις πραγματικές ανάγκες και τα πραγματικά προβλήματα, να τα καταγράψουν και να προχωρήσουν σε κατάλληλες διορθωτικές κινήσεις. Η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση και η πανδημία -για τις επιπτώσεις της οποίας δεν έγινε ούτε μία έρευνα από το υπουργείο Παιδείας-, το συνεχές ράβε -ξήλωνε των μεταρρυθμίσεων, έχουν φέρει την κατάσταση σε οριακό σημείο απαξίωσης. Οι εκπαιδευτικοί εγκαλούν τους γονείς για αδιαφορία και οι γονείς τους εκπαιδευτικούς, το υπουργείο να κατηγορεί τους συνδικαλιστές και αυτοί με την σειρά τους τους κομματικούς μηχανισμούς. Μεγάλος χαμένος; Τα παιδιά και κυρίως οι μαθητές και οι μαθήτριες του Γυμνασίου.

Ποιο θεωρείτε το πλέον επιτυχημένο εκπαιδευτικό σύστημα διεθνώς και τι θα είχαμε να μάθουμε από αυτό;

Θα έλεγα ότι επιτυχημένο είναι ένα σύστημα όπου η σχολική εγκατάλειψη είναι μηδενική, δεν έχει φαινόμενα εκφοβισμού, η εκπαιδευτική διαδικασία λαμβάνει χώρα σε αξιοπρεπείς συνθήκες για καθηγητές και μαθητές, υπάρχει συνέχεια, σέβεται και αναγνωρίζει όλες τις ικανότητες του παιδιού, είναι συμπεριληπτικό, αλλά δεν φοβάται να βάλει κανόνες και όρια, με δύο λόγια ένα εκπαιδευτικό σύστημα σχεδιασμένο συναινετικά και εκ θεμελίων ώστε να έχει πιθανότητες να ακολουθήσει την 4η Βιομηχανική Επανάσταση.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A1. (μονάδες 15)

Να αποδώσεις σε 50 – 60 λέξεις τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένα εκπαιδευτικό σύστημα ώστε να θεωρείται επιτυχημένο.

Μονάδες 15

A2. (μονάδες 10)

α. Να μετασχηματίσεις την περίοδο του λόγου «Μαθαίνουμε να κολυμπάμε στα ρηχά πριν πέσουμε στην βαθιά θάλασσα» ώστε η χρήση της γλώσσας να είναι κυριολεκτική και να αναφέρεται τη διαφορά στο ύψος μετά τη μετατροπή. (μονάδες 5)

β. Να εντοπίσεις στην πρώτη απάντηση («Δυστυχώς ...των ανθρώπινων δυνατοτήτων.») της ομιλήτριας δύο λέξεις – φράσεις που εξασφαλίζουν τη συνοχή μεταξύ των περιόδων και να αποδώσεις τη νοηματική σχέση που εκφράζει η καθεμιά. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

A3. (μονάδες 25)

Σε ένα άρθρο 200-250 λέξεων που θα δημοσιευθεί στο ηλεκτρονικό περιοδικό του σχολείου σου λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις της εποχής να απαντήσεις στο ερώτημα που θέτει ο τίτλος του κειμένου «Πώς το σχολείο μπορεί να γίνει δημιουργικό».

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

[Εθνική εορτή στην άγωνα γραμμή]

Απόσπασμα από το διήγημα της Νίνας Κοκκαλίδου-Ναχμία «Τα δάκρυα της Παναγιάς», στο βιβλίο της Άγωνα Γραμμή, στο: Πεζογράφοι της Θεσσαλονίκης 1930-1980, εκδ. Επιλογή.

Φυσάει Σορόκος.

Η καμπάνα βάρεσε προσκλητήριο. Τα παιδιά για το σχολείο μαζεύτηκαν στην αυλή της εκκλησίας. Δεν είχαμε ούτε δάσκαλο, ούτε παπά, ούτε πρόεδρο. Γιατρό είχαμε και δεν είχαμε. Είμαστε ελεύθεροι λοιπόν από πλευράς πολιτείας και θρησκείας. Είχαμε όμως τον αστυνόμο και έναν άνθρωπο που λεγόταν «εξόριστος».

«Περίεργο», είπε η Ντεμπόρα, «να στείλουν εξορία τους ανθρώπους σε τούτο τον παράδεισο». Βέβαια τους έστελναν. Δεν έρχονταν μοναχοί τους. Ε, Ντεμπόρα;

Ήταν μέρες εθνικών εορτών, το «Όχι», κι έτυχε ο δάσκαλος να βρίσκεται στην Αθήνα για να ταχτοποιήσει την εκκρεμή του θέσης. Τον είχαν διορίσει και σε κάποιο άλλο νησί. Του είχαν στείλει διαταγή να παρουσιαστεί στην παλιά του θέση και άλλο έγγραφο να αναλάβει με την «έναρξιν του

σχολικού έτους» τα καθήκοντά του στην παλιά του θέση. Αυτό το αίνιγμα των «θέσεων» δεν μπορέσαμε να το λύσουμε με τα μποφόρ και την τηλεφωνική μανιβέλα, γι' αυτό ο δάσκαλος δεν παρουσιάστηκε σε καμιά από τις θέσεις του παρά πήγε με σφιγμένες τις γροθιές στο αρμόδιο Υπουργείο. Τον περιμέναμε όμως με τις γροθιές ανοιχτές, γιατί ψιθυρίζονταν πως στο Υπουργείο θεώρησαν τη διαμαρτυρία του ανάρμοστη και θα μας τον έστελναν δεμένο. Ο πρόεδρος έφυγε μ' αυτό το σκοπό. Να φέρει το δάσκαλο, έστω και δεμένο, γιατί ο ίδιος ο πρόεδρος είχε τρία παιδιά που πήγαιναν στο δημοτικό. Όσο για τον παπά έφυγε κι αυτός ύστερα από ενέργειες του αστυνόμου. Τα παιδιά τον πήραν χαμπάρι και τον μιμούνταν πώς έλεγε το ευαγγέλιο κομπιάζοντας, πώς μίλαγε με την παπαδιά και την έβριζε και πόσα γιουβέτσια είχε φάει στο κεφάλι.

Έτσι, στην ημέρα του «Όχι» φτιάξαμε ένα ωραίο στεφάνι από αγριολούλουδα και πήγαμε όλοι παρέα στη μικρή πλατεία που, ανεμοδαρμένο κοίταζε το πέλαγος το ταπεινό μας μνημείο. Το στεφανώσαμε. Ψάλαμε και τον εθνικό ύμνο, χαιρετήσαμε και τη σημαία στο σπίτι του προέδρου, ανάψαμε τα καντήλια της Παντάναςσας και μαζί με τα τρισευτυχισμένα παιδιά του σχολείου, κάναμε την ίδια στιγμή την έναρξη του σχολικού έτους με ποιήματα και τραγούδια. Το μεσημέρι, εμείς οι επίσημοι, φάγαμε τον ωραίο κόκορα του αστυνόμου που τον θυσίασε για χάρη της γιορτής. Δε θυμάμαι να έζησα ένα πιο θετικό Όχι.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

B1. (μονάδες 15)

Να παρουσιάσεις σε μία παράγραφο 50-60 λέξεων τη σχέση που είχαν τα πρόσωπα του αποσπάσματος με τον δάσκαλο τεκμηριώνοντας την απάντησή σου με στοιχεία μέσα από το κείμενο.

Μονάδες 15

B2. (μονάδες 10)

α. Να εντοπίσεις ένα χωρίο στο κείμενο όπου υπάρχει αφήγηση και ένα χωρίο όπου υπάρχει περιγραφή. (μονάδες 5)

β. «Τον περιμέναμε όμως με τις γροθιές ανοιχτές, γιατί ψιθυρίζονταν πως στο Υπουργείο θεώρησαν τη διαμαρτυρία του ανάρμοστη και θα μας τον έστελναν δεμένο.»

Να αναγνωρίσεις τα εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο αφηγητής στο παραπάνω χωρίο και να αναφέρεις ποιο είναι το νόημά τους σε κάθε περίπτωση. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

B3. (μονάδες 25)

Να ερμηνεύσεις την ψυχολογική κατάσταση που βρίσκεται ο ήρωας λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία φράση του αποσπάσματος «Δε θυμάμαι να έζησα ένα πιο θετικό Όχι». Ποια τα συναισθήματα που τον κατακλύζουν; Ποια η προσωπική σου ανταπόκριση στο θέμα; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων, αξιοποιώντας προσωπικά βιώματα και εμπειρίες.

Μονάδες 25